

**Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Riadiaci orgán pre Operačný program Životné prostredie**

**Definícia oprávnených výdavkov pre projekty
financované z ERDF a KF v rámci
výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný
finančný príspevok s kódom OPŽP-PO1-14-1 pre
Operačný program Životné prostredie**

v znení Usmernenia č. 1

Dátum:

Schválil:

Ing. Peter Žiga, PhD.
minister životného prostredia
Slovenskej republiky

Obsah

ÚVOD	3
VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ OPRÁVNENOSTI VÝDAVKOV	3
ROZDELENIE OPRÁVNENÝCH VÝDAVKOV	5
LIMITY MAXIMÁLNEJ VÝŠKY CELKOVÝCH VÝDAVKOV PROJEKTU.....	6
LIMITY MAXIMÁLNEJ VÝŠKY OPRÁVNENÝCH VÝDAVKOV	7
LIMITY MAXIMÁLNEJ VÝŠKY PRIAMÝCH VÝDAVKOV	7
LIMITY MAXIMÁLNEJ VÝŠKY NEPRIAMÝCH VÝDAVKOV	7
BENCHMARKY PRIAMÝCH VÝDAVKOV	8
BENCHMARKY NEPRIAMÝCH VÝDAVKOV	9
PRIESKUM TRHU.....	9
VÝPOČET VÝŠKY OPRÁVNENÝCH VÝDAVKOV VYBRANÝCH SKUPÍN VÝDAVKOV	11
VÝPOČET VÝŠKY BEŽNÝCH VÝDAVKOV	11
VÝPOČET VÝŠKY PRIAMÝCH KAPITÁLOVÝCH VÝDAVKOV	13
VÝPOČET ĎALŠÍCH VÝDAVKOV	14
INÉ VÝDAVKY	16
ŠPECIFIKÁCIA OPRÁVNENÝCH VÝDAVKOV V RÁMCI VÝZVY S KÓDOM OPŽP-PO1-14-1.....	17

Úvod

Cieľom *Definície oprávnených výdavkov* je zdefinovať pravidlá oprávnenosti výdavkov pre Výzvu na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej aj „ŽoNFP“) v rámci Operačného programu Životné prostredie (ďalej aj „OP ŽP“), ktoré budú záväzné pre všetky subjekty zapojené do implementácie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v programovom období 2007 – 2013 v rámci OP ŽP.

Základnými dokumentmi upravujúcimi oprávnenosť výdavkov sú NARIADENIE RADY (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006 (ďalej aj „všeobecné nariadenie“), ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999 v platnom znení, NARIADENIE RADY (ES) č. 1084/2006, z 11. júla 2006, ktorým sa zriaďuje Kohézny fond a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1164/94 a NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1080/2006 z 5. júla 2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1783/1999 v platnom znení.

Ustanovenia uvedených nariadení sú rozpracované v koncepčných a realizačných materiáloch na národnej úrovni (OP ŽP, Programový manuál OP ŽP, Príručka pre žiadateľa, schémy štátnej pomoci a pod.).

Všeobecné pravidlá oprávnenosti výdavkov

Podľa charakteru rozlišujeme výdavky na oprávnené a neoprávnené. Výdavok na príspevok zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (ďalej len „Fondy“) je oprávnený, ak spĺňa všetky nasledovné podmienky:

- 1) je skutočne vynaložený medzi 1. januárom 2007 a dňom ukončenia realizácie projektu, nie však neskôr ako 31. decembra 2015;
- 2) všeobecne platí, že výdavky musia vzniknúť v priebehu realizácie projektu a projekt nesmie byť ukončený pred 1. januárom 2007. Výnimkami z uvedeného pravidla sú odpisy, režijné (nepriame) výdavky a nefinančné príspevky, ktoré sú oprávnené za podmienok stanovených čl. 56 všeobecného nariadenia v zmysle čl. 1 ods. 3 Nariadenia Rady (ES) č. 284/2009. Nové výdavky pridané v čase revízie operačného programu sú oprávnené odo dňa predloženia žiadosti o revíziu operačného programu Európskej komisii. Moment skutočného vynaloženia výdavku je viazaný na dátum reálneho zníženia (úbytku - úhrady) finančných prostriedkov prijímateľa/partnera (zaplatenie možno doložiť napr. výpisom z bankového účtu prijímateľa, výdavkovými pokladničnými dokladmi) a to bez ohľadu na spôsob vedenia účtovníctva prijímateľa;
- 3) je vynaložený na projekt schválený riadiacim orgánom pre príslušný OP a realizovaný v zmysle zmluvy o poskytnutí NFP, resp. v zmysle rozhodnutia príslušného riadiaceho orgánu o schválení žiadosti o NFP v súlade s kritériami stanovenými príslušným monitorovacím výborom;
- 4) je realizovaný na oprávnenom území;
- 5) patrí do skupiny výdavkov rozpočtu Projektu;

- 6) spĺňa podmienky oprávnenosti výdavkov v zmysle príslušnej Výzvy na predkladanie žiadostí o NFP, resp. iného dokumentu Poskytovateľa, ktorým sa určujú podmienky oprávnenosti výdavkov, napr. Príručka pre Prijímateľa OPŽP , usmernenia RO;
- 7) v prípade prác, tovarov a služieb od tretích subjektov, boli obstarané v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi SR a EÚ;
- 8) je preukázaný faktúrami alebo účtovnými dokladmi rovnocennej dôkaznej hodnoty, ktoré sú riadne evidované v účtovníctve prijímateľa v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a podmienkami definovanými Systémom riadenia a zmluvou o poskytnutí NFP;
- 9) je vynaložený v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi (napr. zákon č.18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov, Zákonník práce, Občiansky zákonník);
- 10) je primeraný, t.j. zodpovedá obvyklým cenám v danom mieste a čase a zodpovedá potrebám projektu;
- 11) spĺňa podmienky hospodárnosti (minimalizácia výdavkov pri rešpektovaní cieľov projektu), efektívnosti (maximalizácia pomeru medzi vstupom a výstupom projektu) a účelnosti (nevyhnutnosť pre realizáciu aktivít projektu a priama väzba na ne). Overovanie hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti sa vykonáva na základe poskytnutých informácií od žiadateľa a na základe jednotlivých kritérií v hodnotiacich hárkoch v procese odborného hodnotenia;
- 12) výdavky sa navzájom časovo a vecne neprekrývajú a neprekrývajú sa aj s inými prostriedkami z verejných zdrojov;
- 13) výdavky musia byť uhradené prijímateľom a ich uhradenie musí byť doložené pred ich certifikáciou a preplatením z fondov EÚ (s výnimkou odpisov, režijných (nepriamych) výdavkov a nefinančných príspevkov).

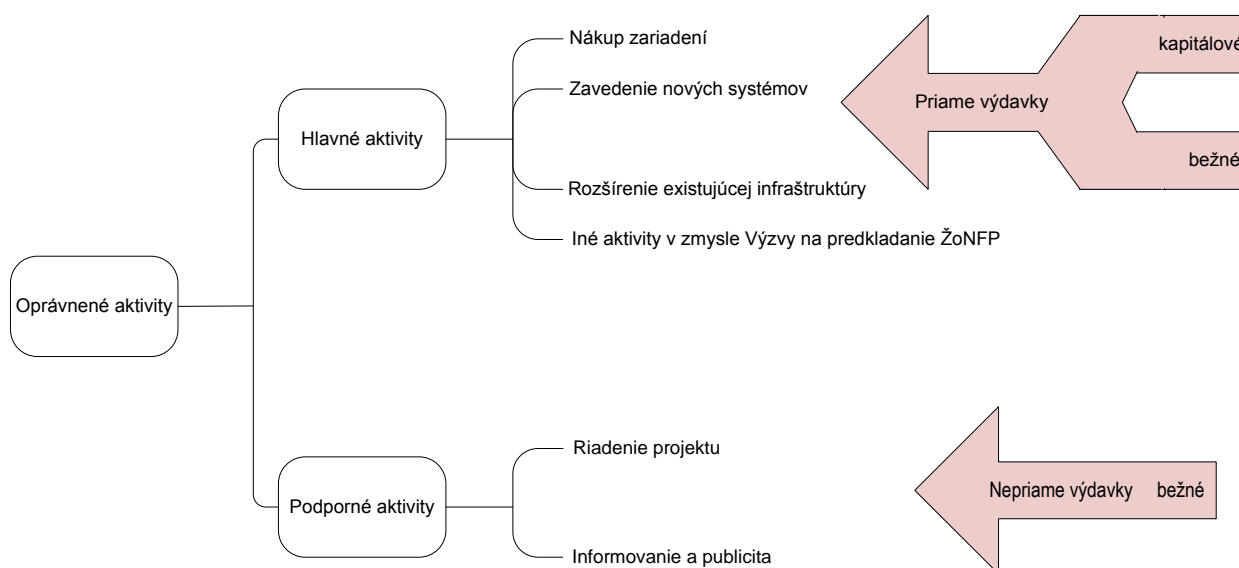
Výdavky, ktoré vyššie uvedené podmienky oprávnenosti nespĺňajú, sú neoprávnené.

Rozdelenie oprávnených výdavkov

Výdavky projektu sa podľa vzťahu k aktivitám projektu rozlišujú na **priame** a **nepriame**.

Priame výdavky sú výdavky preukázateľne priamo súvisiace s **hlavnými aktivitami** realizovaného projektu, pričom v zmysle ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie **zahŕňajú bežné alebo kapitálové výdavky**.

Nepriame výdavky sú také výdavky, ktoré súvisia nepriamo s realizáciou projektu, t.j. sú viazané na **podporné aktivity**. V zmysle ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie **zahŕňajú bežné výdavky**, a to aj v prípade, ak sú na nich uplatňované princípy odpisovania podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Dôležité upozornenie:

Nepriame výdavky sa viažu výlučne na **podporné aktivity projektu, t.j. Riadenie projektu a Informovanie a publicita**. V zmysle Špecifikácie oprávnených výdavkov pre výzvu s kódom OPŽP-PO1-14-1 sa nepriame výdavky zaraďujú do nasledovných skupín výdavkov:

- **637 004 Všeobecné služby** – výdavky na informačnú a pamätnú tabuľu (výdavky súvisiace s propagáciou projektu z hľadiska jeho spolufinancovania zo zdrojov EÚ);
- **637 027 Odmeny zamestnancov mimo pracovného pomeru** – len v prípade, ak ide o zabezpečenie podpornej aktivity projektu – Riadenie projektu, formou dohôd mimo pracovného pomeru v súlade so Zákonníkom práce;
- **610 620 Osobné náklady** – len v prípade, ak ide o zabezpečenie podpornej aktivity projektu – Riadenie projektu, vlastnými zamestnancami prijímateľa, a to len pre verejný sektor.

Výška výdavkov určená pre podpornú aktivitu Riadenie projektu musí byť stanovená tak, aby bola zachovaná hospodárnosť a efektívnosť vynaložených prostriedkov. Zároveň počet ľudí zapojených do riadenia projektu v procese implementácie projektu musí zodpovedať iba reálne vykonaným činnostiam, prácam, úlohám a musia sa týkať len riadenia projektu a to max. 3 osoby na projekt (projektové, technické a finančné činnosti). Činnosti nesmú byť duplicitné. Činnosti, ktoré budú vykonané duplicitne budú považované za neoprávnené.

Osobné náklady (uplatniteľné výlučne v prípade prijímateľov z verejného sektora)

Pri stanovení výšky mzdových výdavkov je potrebné preukázať spôsob výpočtu hodinovej mzdovej tarify. Za účelom zachovania hospodárnosti a efektívnosti vynaložených prostriedkov je potrebné zdokumentovať hodinovú mzdovú tarifu. Pri výpočte musia byť použité podklady ako napr. prieskum trhu, t.j. priemerná mzda, ktorá sa vypláca za daný druh vykonávanej pracovnej činnosti prípadne oficiálne zverejnené výsledky štatistického úradu týkajúce sa miezd vyplácaných za danú pracovnú činnosť.

Odmeny zamestnancov mimo pracovného pomeru

Pri stanovení výšky výdavkov na odmeny zamestnancov mimo pracovného pomeru je potrebné preukázať spôsob výpočtu hodinovej mzdovej tarify, ktorá je obsiahnutá v Dohode o vykonaní práce/Dohode o vykonaní pracovnej činnosti. Pri výpočte musia byť použité podklady ako napr. prieskum trhu, t.j. priemerná mzda, ktorá sa vypláca za daný druh vykonávanej pracovnej činnosti prípadne oficiálne zverejnené výsledky štatistického úradu týkajúce sa miezd vyplácaných za danú pracovnú činnosť.

Zároveň platí, že v prípade kombinácie zabezpečenia riadenia projektu prostredníctvom osobných nákladov 610 620 a odmien zamestnancov mimo pracovného pomeru 637 027 (uplatniteľné výlučne v prípade prijímateľov z verejného sektora), celkový počet osôb zabezpečujúcich riadenie projektu v oboch druhoch výdavkov kumulatívne nepresahuje max 3 osoby na projekt (projektové, technické a finančné činnosti).

Napr. v rámci výdavku 610 620 (2 osoby finančné a projektové zabezpečenie), v rámci výdavku 637 027 1 osoba (technické zabezpečenie), spolu 3 osoby.

Nástroje ovplyvňujúce maximálnu výšku oprávnených výdavkov

V podmienkach OP ŽP je maximálna výška oprávnených výdavkov limitovaná prostredníctvom nástrojov, ktorých cieľom je maximalizácia hospodárnosti a efektívnosti oprávnených výdavkov projektu. Medzi nástroje patria:

- 1) limity maximálnej výšky celkových výdavkov projektu;
- 2) limity maximálnej výšky oprávnených výdavkov;
- 3) limity maximálnej výšky priamych výdavkov;
- 4) limity maximálnej výšky nepriamych výdavkov;
- 5) benchmarky vzťahujúce sa na priame výdavky;
- 6) benchmarky vzťahujúce sa na nepriame výdavky;
- 7) prieskum trhu

Limity maximálnej výšky celkových výdavkov projektu

Limity predstavujú maximálne možnú výšku celkových výdavkov na projekt a sú RO pre OP ŽP definované v dokumentácii Výzvy na predkladanie ŽoNFP ako minimálna a maximálna **výška pomoci**.

Projekt, ktorého celkové výdavky preyšujú maximálnu hodnotu celkových výdavkov projektu definovanú vo Výzve na predkladanie ŽoNFP, je neoprávnený.

Limity maximálnej výšky oprávnených výdavkov

Maximálna hodnota NFP predstavuje maximálny finančný limit, ktorý je **vymedzený** maximálnou výškou **intenzity pomoci a** výškou oprávnených výdavkov projektu. Tento vzťah podmieňuje maximálnu výšku príspevku zo zdrojov EÚ a SR voči celkovým oprávneným výdavkom projektu spôsobom, pri ktorom je maximálna výška príspevku zo zdrojov EÚ a SR rovná alebo menšia ako celkové oprávnené výdavky projektu. Limity maximálnej výšky oprávnených výdavkov projektu sú definované v dokumentácii Výzvy na predkladanie ŽoNFP.

Výdavky prevyšujúce maximálnu intenzitu pomoci definovanú vo Výzve na predkladanie ŽoNFP sú neoprávnené.

Limity maximálnej výšky priamych výdavkov

Predstavujú maximálne možné sumy vybraných **kapitálových výdavkov a bežných výdavkov** viazaných na hlavné aktivity projektu. Ich výška je riadiacim orgánom pre OP ŽP vymedzená výpočtom alebo maximálnou hodnotou.

Limity maximálnej výšky nepriamych výdavkov

Limity maximálnej výšky nepriamych výdavkov sú viazané **výlučne na výdavky podporných aktivít** projektu. Limity maximálnej výšky nepriamych výdavkov sú viazané výlučne na bežné výdavky.

Bez ohľadu na finančne vyjadrenú veľkosť projektu sú oprávnené výdavky projektu viazané na podporné aktivity vždy limitované. Limity pre oprávnené výdavky na podporné aktivity predstavujú maximálne možné oprávnené výdavky viazané na podporné aktivity projektu.

- medzi výdavky viazané na podporné aktivity patria výdavky na **informovanie a publicitu** a výdavky na **riadenie projektu**. Riadenie projektu môže byť zabezpečené prostredníctvom interných kapacít žiadateľa, alebo zamestnancami mimo pracovného pomeru na základe Dohody o vykonaní práce/Dohody o vykonaní pracovnej činnosti.

Limity oprávnených výdavkov na podporné aktivity sú nasledovné:

- maximálne 3% z priamych oprávnených výdavkov projektu v prípade projektov investičného charakteru;

Dôležité upozornenie:

1. Z vecného hľadiska je limit pre oprávnené výdavky v prípade **interného** riadenia projektu obmedzený na mzdové výdavky (bežná **prevádzková réžia je neoprávneným výdavkom**).
2. Výdavky projektu na podporné aktivity, ktoré prevyšujú limity, sú vždy neoprávnené.

Benchmarky priamych výdavkov

V prípade projektov výstavby, rozšírenia a zvýšenia kapacity stokových sietí (aj v kombinácii s výstavbou, rozšírením a zvýšením kapacity čistiarní odpadových vôd) Riadiaci orgán stanovuje vo vzťahu k zabezpečeniu hospodárnosti výdavkov na aktivity výstavby, rozšírenia a zvýšenia kapacity stokových sietí benchmark na úrovni nasledovných referenčných hodnôt:

- maximálne celkové oprávnené výdavky na výstavbu gravitačnej kanalizácie 1 bežného metra kanalizačnej siete (dĺžka hlavných kanalizačných sietí bez dĺžky prípojok) pri štandardnej dimenzii potrubia do DN 400 na úrovni **400 EUR bez DPH**.
- maximálne celkové oprávnené výdavky na výstavbu tlakovej kanalizácie 1 bežného metra tlakovej kanalizácie vrátane domových čerpacích šacht na úrovni **250 EUR bez DPH** (do fyzického indikátora sa nezapočítava dĺžka domových prípojok).

V prípade kombinovanej kanalizačnej siete je potrebné vyčíslieť dĺžku časti kanalizácie, ktorá je tlaková a dĺžku tej časti, ktorá je gravitačná. Pre každú túto časť sa použije príslušný benchmark.

Pri aplikácii benchmarkov je dôležité vychádzať z toho, ako je projektantom navrhnutý kanalizačný systém, napr.:

1. Celý systém je tlakový, až po ČOV (*uplatňuje sa benchmark na úrovni 250 EUR bez DPH*).
2. Len hlavná stoka je gravitačná s možnými čerpacími stanicami a s gravitačným prítokom do ČOV a všetky ostatné vetvy sú tlakové (*na hlavnú stoku a gravitačný prítok sa uplatňuje benchmark na úrovni 400 EUR bez DPH a na ostatné tlakové vetvy sa uplatňuje benchmark na úrovni 250 EUR bez DPH*).
3. Väčšia časť kanalizácie je gravitačná a niektoré vedľajšie vetvy sú tlakové (*na gravitačnú časť kanalizácie sa uplatňuje benchmark na úrovni 400 EUR bez DPH a na vedľajšie tlakové vetvy sa uplatňuje benchmark na úrovni 250 EUR bez DPH*).

V prípade, že napr. v rámci gravitačnej kanalizácie je plánované vybudovanie úsekov výtlačných potrubí, ktoré sú funkčnou súčasťou gravitačnej kanalizácie, žiadateľ použije benchmark stanovený pre výstavbu gravitačnej kanalizácie.

Výdavky nad túto hranicu, t.j. nad referenčné hodnoty benchmarku, sú akceptovateľné ako oprávnené iba v odôvodnených objektívnych prípadoch vyplývajúcich zo stavebno-technických, technologických, kapacitných alebo prírodných špecifik. Referenčné hodnoty benchmarku stanovené v tejto Defínícii sú stanovené s cieľom zabezpečenia hospodárnosti a efektívnosti vynaložených prostriedkov na aktivity výstavby, rozšírenia a zvýšenia kapacity stokových sietí.

Žiadateľ v rámci textovej časti prílohy č. 2 ŽoNFP – Finančná analýza určí výšku výdavkov potrebných na 1 bežný meter kanalizačnej siete, pričom do výpočtu zahrnie celkové oprávnené investičné výdavky na výstavbu kanalizačnej siete (bez nepriamych výdavkov). Uvedené znamená, že v prípade kombinovaného projektu kanalizácií a čističiek odpadových vôd žiadateľ oddelí od tohto výpočtu nielen všetky nepriame výdavky ale aj výdavky na výstavbu, rozšírenie a zvýšenie kapacity čistiarní odpadových vôd. K výpočtu je zároveň **potrebné v textovej časti prílohy č. 2 ŽoNFP – Finančná analýza vždy uviesť odôvodnenie hodnoty benchmarku**

Na základe tohto výpočtu v procese odborného hodnotenia odborný hodnotiteľ porovná overenú správne určenú hodnotu benchmarku s referenčnou hodnotou (referenčnými hodnotami) uvedenými vyššie. V prípade, že hodnota benchmarku na úrovni projektu/hlavnej aktivity projektu je vyššia ako referenčná hodnota, hodnotiteľ posúdi relevantnosť a overiteľnosť príslušného zdôvodnenia. Prekročenie referenčnej hodnoty bez relevantného a overiteľného zdôvodnenia znamená nižšiu pridelenú bodovú hodnotu v rámci hodnotiaceho kritéria Hospodárnosť a efektívnosť výdavkov projektu. Zároveň hodnotiteľ zníži celkové oprávnené výdavky na aktivity výstavby, rozšírenia a zvýšenia kapacity stokových sietí na takú úroveň, pri ktorej by projekt dosiahol stanovenú referenčnú hodnotu benchmarku. Znížením výšky celkových oprávnených výdavkov na túto aktivitu projektu sa znížia celkové oprávnené výdavky celého projektu, a tým aj výška NFP.

V prípade takéhoto zníženia oprávnených výdavkov hodnotiteľ následne overí, či sú aj po tejto úprave dodržané ostatné limity oprávnených výdavkov určené v tejto Defínícii (napr. na stavebný dozor, atď.) a prípadne upraví výšku takýchto oprávnených výdavkov.

V procese kontroly oprávnenosti skutočne vynaložených oprávnených výdavkov pri predkladaní žiadostí o platbu Riadiaci orgán použije benchmark schválený, resp. upravený odborným hodnotiteľom.

Benchmarky nepriamych výdavkov

Benchmark nepriamych výdavkov predstavuje maximálnu hodnotu oprávnených výdavkov na podpornú aktivitu, t.j. sú vyjadrením maximálne možnej výšky nepriamych výdavkov na podpornú aktivitu.

Benchmarky predstavujú maximálne možné oprávnené sumy viazané na podporné aktivity nasledovne:

- 1) max. 1 000 EUR pre informačnú tabuľku (1 ks)**
- 2) max. 500 EUR pre pamätnú tabuľku (1 ks)**

Dôležité upozornenie:

Výdavky projektu na podporné aktivity, ktoré prevyšujú limity určené benchmarkom, sú vždy neoprávnené.

Prieskum trhu

Prieskum trhu predstavuje povinný nástroj žiadateľa/prijímateľa nepriamo limitujúci celkovú výšku výdavkov projektu a celkovú výšku oprávnených výdavkov projektu.

Príklad aplikácie limitov na výdavky projektu vo Výzve na predkladanie ŽoNFP

Limity určené vo Výzve na predkladanie ŽoNFP

Limity maximálnej výšky celkových výdavkov projektu: **15 mil. EUR**

Limity maximálnej výšky NFP: **intenzita pomoci 95 %**

Limity maximálnej výšky nepriamych výdavkov: **3% z priamych oprávnených výdavkov projektu v prípade projektov investičného charakteru**

Limity na stavebný dozor: **2,5 % z oprávnených výdavkov na stavebné práce**

Benchmarky vzťahujúce sa na nepriame výdavky: **1 000 EUR/informačná tabuľa a 500 EUR/pamätná tabuľa**

Výpočet výšky oprávnených výdavkov vybraných skupín výdavkov

Z hľadiska zabezpečenia hospodárnosti a efektívnosti realizovaného projektu sa maximálna výška vybraných bežných a kapitálových výdavkov stanovuje na základe výpočtu.

Výpočet výšky oprávnených výdavkov je viazaný na vybrané skupiny výdavkov (na základe ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie), ktoré RO pre OP ŽP považuje za relevantné. RO pre OP ŽP stanovuje ako oprávnené, podobne ako v prípade nástrojov limitujúcich maximálnu výšku oprávnených výdavkov obmedzuje maximálnu výšku niektorých skupín oprávnených výdavkov s cieľom obmedziť ich neprimerané vynakladanie.

Výpočet výšky bežných výdavkov

Bežné výdavky projektu sú oprávneným výdavkom hlavných aktivít projektu **s výnimkou mzdových výdavkov**, ktoré sú oprávneným výdavkom aj pre podporné aktivity (**interné riadenie projektu**).

Podmienkou oprávnenosti bežných výdavkov je ich pomerné vyčíslenie k projektu podľa riadne odôvodnenej, spravodlivej a nestrannej metódy a ich priama väzba na prevádzkové zabezpečenie projektu (prevádzkové výdavky, výdavky na údržbu a pod.).

Žiadateľ počíta výšku vybraných skupín bežných (režijných) výdavkov na náklade pokynov určených pre konkrétnu skupinu oprávnených výdavkov alebo na základe vlastného spôsobu.

Žiadateľ o NFP môže pri určení výšky takýchto oprávnených výdavkov vychádzať z nasledujúcich príkladov ich výpočtu, pričom však môže použiť aj vlastný spôsob výpočtu, ktorý uvedie do textovej časti finančnej analýzy Žiadosti o NFP. V prípade, že Žiadateľ o NFP použije niektorý z nižšie uvedených príkladov výpočtu, rovnako je povinný danú skutočnosť uviesť do textovej časti finančnej analýzy. V prípade, ak žiadateľ uvádza v rámci rozpočtu režijné výdavky ako priame výdavky, je povinný v textovej časti finančnej analýzy zároveň zdôvodniť, ako dané bežné výdavky bezprostredne súvisia s realizáciou projektu.

Osobné výdavky

Legislatívnym východiskom pre stanovenie výšky personálnych výdavkov sú najmä Zákonník práce č. 311/2001 Z. z. v platnom znení (ďalej aj „Zákonník práce“), zákon č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v platnom znení, zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov, zákon č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v platnom znení a zákon č. 553/2003 Z. z. a odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 431/2003 o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Medzi **oprávnené výdavky** žiadateľa v rámci skupiny „personálnych výdavkov“ patria:

- 1) mzdy zamestnancov pracujúcich na projekte (prípadne ich alikvotná časť zodpovedajúca počtu hodín/času odpracovaného na projekte);

- 2) zákonné odvody zamestnávateľa na sociálne, dôchodkové a zdravotné poistenie;
- 3) ďalšie odvody, ku ktorým je zamestnávateľ povinný na základe právnych predpisov, vrátane nákladov zamestnávateľa na dohody o vykonaní práce a dohody o pracovnej činnosti osôb, ktoré nie sú v internom zamestnaneckom vzťahu k zamestnávateľovi;
- 4) dovolenky, náhrady za sviatky, ostatné náhrady (podľa zákonníka práce, napr. návšteva u lekára,...) a práceneschopnosť v tom prípade, že ich skutočne a definitívne znáša prijímateľ.

Osobné výdavky, ktoré **nie sú oprávnenými výdavkami**, sú najmä:

- 1) ostatné výdavky na zamestnanca, ku ktorým nie sú zamestnávateľa zaviazaní podľa osobitných právnych predpisov;
 - príspevky na penzijné pripoistenie;
 - dary;
 - odmeny;
 - prémie;
 - pomerná časť odvodov v prípade príspevku na doplnkové dôchodkové sporenie - v prípade vzniku neoprávneného výdavku na základe DDS je nutné do výšky neoprávneného výdavku započítať aj pomernú časť odvodov, ktorá priamo súvisí s príspevkom zamestnávateľa na DDS;
 - všetky ostatné možné odmeny, ktoré nie je možné zahrnúť do kategórie oprávnených výdavkov;
- 2) mzdy zamestnancov, ktorí sa na realizácii projektu nepodieľali a u tých zamestnancov, ktorí sa na realizácii projektu podieľali, alikvotná časť osobných výdavkov, ktorá nezodpovedá pracovnému vyťaženiu zamestnanca na danom projekte;
- 3) mzda starostu obce, resp. primátora mesta.

Preukazovanie oprávnenosti výdavkov na riadenie projektu je určené v príslušnej Príručke pre prijímateľa zverejnenej na webovom sídle www.opzp.sk. Príručka pre prijímateľa nie je súčasťou výzvy s kódom OPŽP-PO1-14-1.

Spôsob výpočtu výšky oprávnených výdavkov pre potreby podania ŽoNFP

$$OM_{MV} = \frac{OCP}{FP\check{c}p} * \check{c}p$$

kde

OM_{MV} =	<u>oprávnená výška mzdových výdavkov</u>
OCP =	oprávnená cena práce, t.j. OCP = [(HM+NM)-NP] + [O _o]
FPČp =	fond pracovného času, t.j. FPČp = PD – PDSP
Čp =	čas odpracovaný na projekte (v hodinách, dňoch, percentách) podľa predložených pracovných listov jednotlivých zamestnancov (čas počas ktorého zamestnanci nevykonávali prácu na projekte napr. dovolenka, práceneschopnosť sa nezapočítavajú <u>v prípade, ak zamestnanci nepracujú 100% svojho času na projekte</u>).
HM =	hrubá mzda zamestnancov pracujúcich na projekte

NM	=	oprávnené náhrady príjmu, ktoré nie sú súčasťou hrubej mzdy (napr. DPN)
NP	=	neoprávnené položky mzdy (napr. odmeny, odstupné...)
Oo	=	oprávnené odvody zamestnávateľa na zamestnanca pracujúceho na projekte tzn. odvody zamestnávateľa znížené o pomernú časť odvodov zamestnávateľa z neoprávnených výdavkov (napr. odvod z DDS)
PD	=	počet pracovných dní (hodín) v príslušnom mesiaci vrátane platených sviatkov
PDSP	=	počet dní (hodín) financovaných Sociálnou poisťovňou

$$OV_M = \frac{(HM + NM) - NP}{FP\check{c}p} * \check{c}p$$

OVM = oprávnená výška mzdy

$$OV_o = \frac{(O_o)}{FP\check{c}p} * \check{c}p$$

OVo = oprávnená výška odvodov

Odmeny zamestnancov mimo pracovného pomeru

Pri stanovení výšky výdavkov na odmeny zamestnancov mimo pracovného pomeru je potrebné preukázať spôsob výpočtu hodinovej mzdovej tarify, ktorá je obsiahnutá v Dohode o vykonaní práce/Dohode o vykonaní pracovnej činnosti. Pri výpočte musia byť použité podklady ako napr. prieskum trhu, t.j. priemerná mzda, ktorá sa vypláca za daný druh vykonávanej pracovnej činnosti prípadne oficiálne zverejnené výsledky štatistického úradu týkajúce sa miezd vyplácaných za danú pracovnú činnosť.

Výpočet výšky priamych kapitálových výdavkov

Nákup nehnuteľností

Pri splnení nižšie uvedených podmienok ako i ustanovení čl. 7 nariadenia č.1080/2006 o ERDF, čl. 3 nariadenia č. 1084/2006 o KF, zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov je nákup pozemkov a stavieb oprávneným výdavkom ak:

- 1) obstarávacia cena všetkých nehnuteľností je **maximálne 10 %** z celkových oprávnených výdavkov na projekt,
- 2) pozemok, resp. stavba, pri zohľadnení trhových podmienok, budú **ocenené znaleckým posudkom** (nesmie byť starší než 3 mesiace pred dátumom predloženia žiadosti o NFP) vyhotoveným znalcom podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Uvedená lehota neplatí v prípade, ak žiadateľ za účelom realizácie projektu nadobudol vlastníctvo pozemku pred podaním žiadosti o NFP,
- 3) obstarávacia cena nie je vyššia ako cena zistená znaleckým posudkom,
- 4) súčasný či niektorý z predchádzajúcich vlastníkov pozemku, resp. stavby nedostal za posledných 10 kalendárnych rokov pred registráciou žiadosti dotáciu z verejných zdrojov na nákup daného pozemku, čo by v prípade spolufinancovania nákupu zo strany fondov EÚ viedlo k duplicite podpory.

Riadiaci orgán môže vo výnimočných prípadoch, ktoré sú riadne zdôvodnené nevyhnutnosťou odstránenia stavby nachádzajúcej sa priamo na mieste realizácie projektu alebo nevyhnutnosťou odstránenia stavby z dôvodov bezpečnosti a ochrany ľudských životov pri realizácii projektu, povoliť nákup takých stavieb, ktoré sú pre účely projektu určené k zbúraníu. V tomto prípade sa aplikujú podmienky 1. a 2.

Nadobudnutie nehnuteľnosti prijímateľom od právnickej osoby, v ktorej je prijímateľ jediným spoločníkom, alebo nadobudnutie nehnuteľnosti prijímateľom ako právnickou osobou od fyzickej osoby, ktorá je v tejto právnickej osobe spoločníkom, je neoprávneným výdavkom.

V zmysle vyššie uvedeného sú neoprávnenými výdavkami najmä:

- 1) tá časť obstarávacej ceny všetkých nehnuteľností, ktorá je vyššia ako 10 % celkových oprávnených výdavkov na projekt a
- 2) tá časť nadobúdacej ceny, ktorá je vyššia ako cena zistená znaleckým posudkom.
- 3) výdavky na obstaranie nehnuteľnosti prijímateľom od právnickej osoby, v ktorej je prijímateľ jediným spoločníkom, alebo nadobudnutie nehnuteľnosti prijímateľom ako právnickou osobou od fyzickej osoby, ktorá je v tejto právnickej osobe spoločníkom.

Oprávnenosť výdavkov na nákup nehnuteľností v rámci Výzvy na predkladanie ŽoNFP s kódom OPŽP-PO1-14-1

áno nie

Výpočet ďalších výdavkov

DPH a iné dane

Legislatívny rámec pre DPH a iné dane je vymedzený najmä čl. 7 nariadenia č. 1080/2006 o ERDF, čl. 3 nariadenia č. 1084/2006 o KF a zákonom č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.

Dane sú všeobecne neoprávneným výdavkom. Za neoprávnené výdavky z titulu dane sa považujú najmä priame dane s výnimkou DPH v prípade, ak žiadateľ nie je platcom DPH.

Nárokovateľná DPH

DPH je oprávnená v prípade, keď je originálne a definitívne znášaná prijímateľom a nie je nárokovateľná na vrátenie akýmkoľvek spôsobom. Neuvádza sa ako samostatný oprávnený výdavok, ale bude zahrnutá do jednotlivých prislúchajúcich oprávnených výdavkov.

V prípade, že žiadateľ nie je platiteľom DPH v zmysle zákona č. 222/2004 Z. z. o DPH v znení neskorších predpisov, je DPH oprávneným výdavkom. V takom prípade sa DPH v tab. 13 Formuláru žiadosti o NFP „Rozpočet projektu“ neuvádza ako samostatný oprávnený výdavok, ale je potrebné zahrnúť ju do jednotlivých prislúchajúcich oprávnených a neoprávnených výdavkov (viď Príručka pre žiadateľa).

V prípade, že žiadateľ je v zmysle § 49 odsek 4 a § 50 zákona č. 222/2004 Z. z. o DPH v znení neskorších predpisov platiteľom DPH v pomernej výške odpočítateľnej dane a žiadateľ sa čestným vyhlásením zaviazne, že do výpočtu dane si nebude započítavať daň z výdavkov, ktoré budú súvisieť s predkladaným projektom a ani akúkoľvek jej časť, je DPH oprávneným výdavkom.

Nenárokovateľná DPH

DPH je neoprávnená v prípade, ak je nárokovateľná na vrátenie akýmkoľvek spôsobom.

V takom prípade je potrebné neoprávnenú DPH uviesť v tab. 13 Formuláru žiadosti o NFP „Rozpočet projektu“ do „iných neoprávnených výdavkov“ (viď Príručka pre žiadateľa).

V prípade, že žiadateľ je platiteľom DPH a má právo na odpočítanie dane v zmysle § 49 odsek 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, je DPH neoprávneným výdavkom. V takom prípade je potrebné neoprávnenú DPH uviesť v tab. 13 Formuláru žiadosti o NFP „Rozpočet projektu“ do „iných neoprávnených výdavkov“ (viď Príručka pre žiadateľa, kap. 6.2.1, bod 13).

V prípade, ak žiadateľ, ktorý je v zmysle § 49 odsek 4 a § 50 zákona č. 222/2004 Z. z. o DPH v znení neskorších predpisov platiteľom DPH v pomernej výške odpočítateľnej dane, a pri podaní Žiadosti o NFP vyhlásil, že do výpočtu dane si nebude započítavať daň z výdavkov, ktoré budú súvisieť s predkladaným projektom a ani akúkoľvek jej časť, a DPH mu bola ako oprávnený výdavok v rámci žiadostí o platbu poskytovateľom uhrádzaná, a počas implementácie projektu sa pri kontrole realizácie projektu zistí, že prijímateľ si výdavky súvisiace s realizáciou projektu započítal do výpočtu dane podľa § 49 odsek 4 a § 50 zákona č. 222/2004 Z. z. o DPH v znení neskorších predpisov, stane sa už uhradená DPH neoprávneným výdavkom. Prijímateľ bude v tomto prípade povinný tieto neoprávnené výdavky vrátiť poskytovateľovi.

Dôležité upozornenie:

Ostatné dane a clá ako napr. priame dane, daň z nehnuteľnosti, daň z prevodu nehnuteľnosti, cestná daň a pod. **sú neoprávneným výdavkom.**

Oprávnenosť DPH v rámci Výzvy na predkladanie ŽoNFP s kódom OPŽP-PO1-14-1

áno nie iné

Odpisy

Oprávnenosť odpisov v rámci Výzvy na predkladanie ŽoNFP s kódom OPŽP-PO1-14-1

áno nie

Lízing

Lízing je forma získavania a financovania hnutel'ného alebo nehnuteľného predmetu za pevne stanovené nájomné na vopred stanovenú dobu. K tejto oblasti oprávnených výdavkov sa viaže čl. 7 nariadenia č. 1080/2006 o ERDF a čl. 3 nariadenia 1084/2006 o KF.

Oprávnenosť lízingu v rámci Výzvy na predkladanie ŽoNFP s kódom OPŽP-PO1-14-1

áno nie

Iné výdavky

K týmto výdavkom sa viaže čl. 7 nariadenia č. 1080/2006 o ERDF, čl. 3 nariadenia č. 1084/2006 o KF, čl. 49 Implementačného nariadenia č. 1828/2006, zákon o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov č. 511/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady č. 582/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Oprávnenými výdavkami vo všeobecnosti sú:

- 1) bankové poplatky za medzinárodnú finančnú transakciu,
- 2) poplatky za zriadenie a vedenie účtu alebo účtov a za finančné transakcie na tomto účte, pokiaľ je pre realizáciu projektu vyžadované zriadenie a vedenie zvláštneho účtu alebo účtov,
- 3) výdavky na právne poradenstvo, technické a finančné odborné posudky a výdavky na publicitu, pokiaľ museli byť vynaložené v priamej súvislosti s projektom. Výdavky súvisiace s publicitou projektu vynaložené v súvislosti s čl. 5 až 10 nariadenia komisie (ES) č. 1828/2006 sú oprávnenými výdavkami,
- 4) výdavky na bankové záruky alebo záruky poskytnuté inými finančnými inštitúciami v rozsahu stanovenom predpismi SR alebo právnymi predpismi EÚ.

Neoprávnenými výdavkami sú:

- 1) výdavky súvisiace s vedením účtovníctva projektu zabezpečované externým dodávateľom a výdavky na vykonanie auditu,
- 2) úroky z úverov a pôžičiek,
- 3) správne a miestne poplatky, ktoré nemajú priamu väzbu na projekt, resp. ich neoprávnenosť bola stanovená riadiacim orgánom,

- 4) výdavky na správne spory ako i sankčné poplatky, pokuty a penále, prípadne ďalšie sankčné výdavky, či už dohodnuté v zmluvách alebo vznikajú z iných príčin a tzv. balíky produktov (služieb), ktoré poskytujú banky k úverom.

Kódy výdavkov prislúchajúce k oprávneným výdavkom uvedených v tejto definícii sú indikatívne a môže dochádzať k ich zmene. Záväzná je skupina oprávnených výdavkov, tak ako je uvedená v ďalších častiach tejto definície pre jednotlivé typy projektov.

Výdavky súvisiace s obstaraním dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, ktoré vstupujú do obstarávacej ceny hmotného a nehmotného majetku a sú účtovné v účtovnej triede 0 sa vykazujú v príslušnom kóde výdavkov 7xx xxx– Kapitálové výdavky.

Okrem oprávnených výdavkov kódu 7xx xxx uvedených v časti „Príklad oprávneného výdavku“ (tretí stĺpec) sú v danom prípade oprávnené aj výdavky súvisiace s obstaraním dlhodobého hmotného a nehmotného majetku vymedzené § 35 ods. 1 postupoch účtovania v podvojnóm účtovníctve (napr. opatrenie MF SR č. 23 054/2002-92 v platnom znení) a v § 10 ods. 19 postupov účtovania v jednoduchom účtovníctve (napr. opatrenie MF SR č. 23586/2002-92 v platnom znení). (pokiaľ nie sú explicitne uvedené medzi neoprávnenými výdavkami).

Pre jednotné uplatnenie ekonomickej klasifikácie, rozpočtovej klasifikácie bolo vydané Metodické usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky k č. MF/010175/2004-42 zo dňa 8.decembra 2004 a vysvetlivky k ekonomickej klasifikácii rozpočtovej klasifikácie, vrátane jeho dodatkov, ktoré je zverejnené na webovom sídle MF SR, www.finance.gov.sk.

Špecifikácia oprávnených výdavkov v rámci výzvy s kódom OPŽP-PO1-14-1

Špecifikácia oprávnených výdavkov pre výzvu s kódom OPŽP-PO1-14-1 je platná pre všetkých oprávnených žiadateľov v rámci predmetnej výzvy. Nižšie uvedené oprávnené výdavky sú platné iba pri súčasnom zachovaní obmedzení uvedených v Programovom manuáli OP ŽP zverejnenom v rámci výzvy s kódom OPŽP-PO1-14-1.

Kód výdavku	Skupina výdavkov (zákl. číselník výdavkov ŠF a KF 2007-2013)	Príklad oprávneného výdavku
610620	Osobné náklady	- mzdové výdavky interných zamestnancov prijímateľa bezprostredne súvisiace s implementáciou projektu (v prípade mzdových výdavkov na zabezpečenie podpornej aktivity projektu – Riadenie projektu ide o nepriame výdavky) len pre verejný sektor.
637004	Všeobecné služby	- informačné a pamätné tabule, v súlade so Zmluvou o poskytnutí NFP (nepriame výdavky - (maximálna výška výdavku za informačnú tabuľu je 1 000,00 EUR (1kus) a za pamätné tabule 500,00 EUR (1 kus))
637027	Odmeny zamestnancov mimopracovného pomeru	- mzdové výdavky bezprostredne súvisiace s implementáciou projektu

711001	Nákup pozemkov	- nákup pozemkov len ak výlučne a bezprostredne súvisí s projektom a jeho cieľmi (za predpokladu obmedzenia nákupu všetkých nehnuteľností v rámci projektu do max. 10% z celkových oprávnených výdavkov projektu)
712001	Nákup budov, objektov alebo ich častí	- nákup budov, objektov alebo ich častí len ak výlučne a bezprostredne súvisí s projektom a jeho cieľmi (za predpokladu obmedzenia nákupu všetkých nehnuteľností v rámci projektu do max. 10% z celkových oprávnených výdavkov projektu)
712002	Nákup budov alebo objektov určených na likvidáciu	- nákup budov, objektov alebo ich častí určených na likvidáciu len ak výlučne a bezprostredne súvisí s projektom a jeho cieľmi (za predpokladu obmedzenia nákupu všetkých nehnuteľností v rámci projektu do max. 10% z celkových oprávnených výdavkov projektu)
716	Prípravná a projektová dokumentácia	- vypracovanie projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie alebo projektovej dokumentácie pre realizáciu stavby (pokiaľ táto nie je zahrnutá v stavebných prácach) - geologický prieskum len v prípade, ak bol obstaraný pred podaním ŽoNFP v súvislosti s prípravou projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie
717001	Realizácia nových stavieb	- stavebné práce (stavebné objekty, prevádzkové súbory, zriadenie staveniska, kompletačná činnosť) podľa špecifikácie, - vypracovanie projektovej dokumentácie pre realizáciu stavby pokiaľ nie je obstaraná samostatne pod výdavkom 716 - vypracovanie dokumentácie skutočného vyhotovenia stavby, geodetické zameranie, plán organizácie výstavby vrátane projektu dopravného značenia pokiaľ sú obstarané v rámci stavebných prác - stavebný dozor do výšky max. 2,5 % z oprávnených výdavkov na stavebné práce
717002	Rekonštrukcia a modernizácia stavieb	- stavebné práce (stavebné objekty, prevádzkové súbory, zriadenie staveniska, kompletačná činnosť) podľa špecifikácie, - stavebný dozor do výšky max. 2,5 % z oprávnených výdavkov na stavebné práce

- Oprávnenými výdavkami na účely obstarania dlhodobého **hmotného majetku** je obstarávacia cena hmotného majetku (napr. samostatných hnutel'nych vecí a súborov

hnutelných vecí) v zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov;

- Oprávnenými výdavkami na účely obstarania dlhodobého **nehmotného majetku** je obstarávacia cena patentových práv, licencií, know-how alebo nepatentovaných technických vedomostí v zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov;
- Majetok považovaný za odpisovateľný majetok, musí byť používaný výlučne prijímateľom, musí byť zakúpený od tretích strán na základe trhových podmienok, musí byť zaradený do majetku prijímateľa minimálne päť rokov od ukončenia realizácie projektu;
- Pokiaľ ide o výdavok, ktorý vznikol alebo vznikne v súvislosti s realizáciou projektu a nie je výslovne uvedený medzi oprávnenými výdavkami v tabuľke vyššie, je potrebné ho taktiež uviesť vo formulári žiadosti o poskytnutie NFP v rámci skupiny oprávnených výdavkov. RO posúdi takýto výdavok individuálne, a to vzhľadom na ciele a charakter projektu, t.j. určí do akej miery je výdavok nevyhnutný pre naplnenie daných cieľov a realizáciu aktivít projektu.

Neoprávnené výdavky

- vypracovanie formulárov „Žiadosť o NFP“;
- akákoľvek časť výdavkov, ktorou by sa prekročila maximálna intenzita pomoci;
- položky financované z iných finančných zdrojov (Envirofond, Recyklačný fond, atď.);
- autorský dozor;
- technický dozor;
- na pravidelné obnovovacie investície súvisiace s výmenou strojov, prístrojov, zariadení, technológií;
- na pravidelné obnovovacie investície zamerané na modernizáciu existujúcej a funkčnej technológie;
- prevádzkové výdavky, ktoré priamo nesúvisia s projektom;
- stratné;
- mzdové výdavky externých zamestnancov bezprostredne nesúvisiace s implementáciou projektu;
- bankové poplatky ktoré priamo nesúvisia s projektom, colné a daňové poplatky;
- lízing;
- platené úroky (nesplatené dlžné úroky, úroky z omeškania), pokuty, penále, dane, clá, dovozné prirážky, poplatky za výmenu, kurzové straty a iné finančné výdaje;
- výdavky za právne/súdne spory;
- rezerva na možné budúce straty alebo dlhy;
- výdavky na opravu a údržbu, okrem položiek špecifikovaných ako oprávnené;
- DPH v prípade, keď je nárokovateľná na vrátenie akýmkoľvek spôsobom;
- škody spôsobené počas výstavby na cudzom majetku;
- iné nešpecifikované výdavky bezprostredne nesúvisiace s realizáciou projektu;
- stavebný zámer;
- štúdia EIA;
- štúdie ako podklad pre štátnu expertízu;

- akákoľvek finančná analýza;
- cestné komunikácie okrem nevyhnutnej spätnej úpravy;
- akreditácie, reakreditácie;
- odpisy;
- prevádzkové výdavky bezprostredne súvisiace s implementáciou projektu (cestovné náhrady, PHM, telefóny, energie, voda, spotrebný tovar.....);
- výdavky na riadenie projektu vykonávané dodávateľsky (externý manažment), t.j. inými osobami ako sú zamestnanci žiadateľa alebo zamestnanci mimo pracovného pomeru;
- rezerva na stavebné práce.

Neoprávnené výdavky uvedené v tejto definícii bude RO vždy považovať za neoprávnené bez ohľadu na ich vzťah k cieľom a charakteru projektu.